

Изази Недјељом.

Цијена:

За ПРИУ ГОРУ и АУ-
СТРО-УГАРСКУ (с БОС-
НОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ)
за годину 6 ф., на по год.
3 ф., на четврт године 1 ф.
и 50 новчића.

За све остале земље у
ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на
годину 20 франака, на по
године 10 франака, на чет-
врт године 5 франака.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата шаље се у
плаћеним новчанима непо-
средно администрацији „Гл.
Црногорца“ на Цетиње, а
може се и картоном уплат-
ити на пошту у Котор.
Дописници шаљу се уредни-
м. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се од
реда 5 новч. За огласе веће
и на дуже вријеме мање.

ТЕЛЕГРАМИ „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

СРБИЈЕДАЦ 17 јуна. Собрање је
ријешило и поднијело књазу адресу,
као одговор на пријестолну бесједу
његову. У адреси собрање изјављује,
да је неописаном радом примило
ријешање књажеве да су обје Бугарске
уједињене. Собрање је дубоко увје-
рено да ће се учинити све да обје
Бугарске остану навијек једно нераз-
дјеливо политичко тијело.

У погледу будућности узда се
народ бугарски спокојно у човјечност
и племенитост великих држава, осо-
бито пак велике Русије, „која је
наш народ обасула толиким благоде-
тима и милостима“.

ЦАРИГРАД 22 јуна. Порта је
јучер послала у Србиједац брзојавно
своје озбиљне замјерке против мјеста
у пријестолној бесједи књажевој и
у адреси народног собрања, у коме
налази повреду погодбе турско-бу-
гарске.

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД.

Балканске земље.

СРБИЈА. Народна скупштина
иззвала је овим указом, штампаном
у службеном дијелу „Српских Но-
ва“, а потписаном 11 јуна:

„На предлог предједника министар-
ског савјета, министар унутрашњих дјела
а по савјету министарског савјета, на
основу члана 75-ог и 76-ог устава, и члана
80-ог изборног закона скупштине одрије-
шавати смо и рјешавати:

Редовна Народна Скупштина за 1885
годину сазива се у Ниш на дан 30 јуна
1886 године.“

У „Пвом Биоградском Дневни-
ку“ налазимо ове вијести:

— Прекршио је у нашу пријестол-
ницу дошао директор Лендербанке Хан.
Главна циљска долазак његова та је, да
поврати финансијску операцију г. Чедо
Милатовића са франкфуртском кућом.

— Догађамо да ће кроз који дан
наше власти предати аустријским власти
на поштом Срба — Бошњаци, који су
ухваћени у ваљевском округу а које ау-
стријске власти окривљују, да су 1884
хајдуковали по гори Романији. Колико ми
догађамо, то нијесу никакви разбојници,
по војнички бјегунци, који се према уго-
вору са Аустријом не морају издати. На-
ше власти не треба да похитају са изда-
вањем тих Бошњака, но нека од аустриј-
ских власти затраже документа, којим се
доказује да су они, фактички оглашени за
разбојнике. Шта се буде урадило по оној
ствари јавићемо доцније.

— Кроз кратко вријеме установиће
се у Биограду енглески консулат, који ће
одвојити своје послове од енглеског по-
сланства.

Међу финансијским предлозима који
ће се поднијети скупштини, као што стра-
ни новинари из Биограда јављају, биће
и предлог за увећање пореза на приход
од капитала и зграда. Увећање износиће
3 до 4 процента. Основна пореза остаће
непромијењена.

Затребачке „Народне Новине“
допосе разговоре свог биоградског до-
писника са „српским државницима“,
а прије свега са садашњим министром-
предједником г. М. Гарашанином. По
гоме казао је г. Гарашанин дописнику
ово:

„Ја сам ту на бијези, за Сливницу
ја одговарам, па ако сам за суђење нека
је, буде и оуде макар на вјешала; али
дека суде само мене, Милутина Гарашани-
на и рецимо још кога од министара и ко-
мандалата, да буде већа парадна, али нека
не суде Србију, нека се не дотичу части
српске државе. Нека ме суде за прошлост,
али нека не јустифицирају будућност Ср-
бије. Ја ћу изићи пред скупштину овакав
какав сам, ја ћу казати што је учињено и
што мора да се учини. За оно што је у-
чињено ја одговарам, али за оно, што мо-
ра да се учини за будућност, одговарају
они, ако се пропусти.“

„Оно, што је учињено послје плов-
дивског превата, учињено је по ваљави-
јем размисљању, учињено је у интересу
српске државне мисли. И ја вас увјеравам,
ма да смо имали неуспјеха, када би се
могло повратити, ја бих опет учинио исто,
што сам чинио послје пловдивског пре-
вата.“

„Кад Јевропа није могла да изведе
ствар на чисто, ми смо огласили рат. О-
глашење рата примиле су све силе на зна-
ње. Руке су нам биле потпуно одријешене
— што учинимо то је учињено. Ја вас мо-
гу увјерити, да смо којом срећом успјели,
ни српски ни бугарски народ не би жалио
жртве према оним посљедицама, које би
наступиле. Ми нијесмо пошлели у рат с пот-
пуном увјерењем да морамо побједити и
да није могућ пораз, али исто тако није-
смо могли очекивати да ће се, без икакве
смјетње, моћи румелијска војска спојити са
бугарском.“

„Ствар се окренула наопако. За што
и које крив, то ће се видјети. Ја сам од-
мах послје првог неуспјеха кривио у пр-
вом реду себе. Можете мислити како ми
је било, кад се почела рушити зграда, ко-
ја је била већ до крова додизана! И ја
сам одјурео у главни стан, ја сам пао пред
краља на колена и преклињао га да ми да
под команду батаљон најслабијих војника,
па да их поведем у најопаснију борбу, да
продрем или погинем, и право би било,
мислио сам, да се срушим под развалина-
ма моје зграде, па нека ме послје про-
клињу или благосиљају, мени је све једно.“

„Али краљ то не хтједо. Рече ми да
истрајем. Ја ћу смјело ухватити бика за
ро ове, јер знам да идемо циљеви којој
сви морамо да идемо, ако хоћемо да ова
земља буде јака и моћна. Смјетње су ве-
лике, јаруге и брегови стоје нам на путу.
Неко мора да испуни те јаруге, да би дру-
ги могли преко њих пријети. Па зашто не
би и Гарашанин био тај, коме је намије-
њено да испуни једну такву јаругу? И ако
треба он ће је испунити, па ће онда доћи
други, трећи, четврти, пети — еда ће де-
сети моћи слободно да приђе утрвеним
путем будуће народне и државне вели-
чине!“

Пракци „Народни Листи“ дони-
јели су били још од 6 јуна овај брзо-
јав из Биограда:

„У Србији се спремају крвави неми-
ри, из којих ће се издјелити свеопшти устан-
ак, чим се поједине чете споје под јед-
ним признаним вођом. У јасеначком котару
даже је влада затворила заступника Цвјет-
ка Лазина и 15 бирача. До сада се знаде
за најмање петнаест „хајдучких“ чета, ко-
је су још по земљи распоршене, а незадо-
вољници ступају у њихове редове. Војска,
одаслана на „хајдуке“, симпатизује с ови-
ма. Влада је по свој земљи наредила, да
се сваки и мало сумњиви затвори. Од мје-
ста до мјеста не смеје се без путога ли-
ста. Незадовољници су очекивали, да ће
се из Бугарске вратити Пеко Павловић и
ставити се њима на чело. О његовом из-
ненадном уапшењу у Србијецу приповједа
се ондје, да се догодило на изријци на-
лог Књаза Александра а на жељу неке
велевласти, која држи над краљем Мила-
ном заштитну руку, а није ни књазу Алек-
сандру посве туђа.“

13 јуна добила је бечка „Нова
Сл. Преса“ из Биограда овај брзојав:

„Говори се да су се у Драгачеву
жандари крваво побили с хајдучима. При-
ча се да су том приликом ухватили три
хајдука, но гини жандара је погинуло. У
Манојловцу напали су хајдучи једног бо-
гатаг крчмара, некога Ристића, те се усли-
јед тога заподио прави бој између хајду-
ка и сељана. У Заграду поробили су Хај-
дучи попа Вељка Спасића па га послје
појекли. Кажу да су му одијели преко
700 мацарија у злато. Вели се да су ти
хајдучи Бугари, а да им је вођа један од
српских емиграната. У народу је завла-
дао велики страх од силнога маха хајдуч-
ких чета.“

Биоградски дописник новосадског
„Браника“ жестоко пориче глас, да је
г. Ристић због познатог чланка у „Н.

Уставности“ пао у немилост у двору,
те вели:

„Видело“ је брже боље донијело ви-
јест, како је Ристићу забрањен приступ
у двор. Међутим, то је пука лажа, и „Ви-
дело“ само зна, да то није истина.“

Да ли је глас „Виделов“ истинит
или није, то је споредна ствар, пајава
„краљевске дворске канцеларије“ и су-
више јасно свједочи, како се г. Ри-
стић додворио.

Као што увјерава „Н. В. Днев-
ник“ изјаву „краљевске дворске кан-
целарије“ против Ристића изазвао је
г. Перо Тодоровић. Он је пр-
ви у својој „Самоуправи“ напао на
г. Ристића, да је „индискретан“ и „не-
лојалан“ према владаоцу, што је у
свом чланку споменуо онај меморан-
дум. — „Н. В. Дневник“, иначе про-
тивник Ристићев и противник споразу-
ма, те је био ближи Перу Тодоровићу
по осталим радикалима, сад се тако
разјутито на то, да тај поступак свог
некадашњег једномисленца жигосе с
глушањем као недостојну денунција-
цију. — Ми само биљежимо чињени-
цу, а не можемо јој испитивати осно-
ве, јер, од свијех српско-хрватских
политичких листова, једина је „Са-
моуправа“ која нам се не шаље.

25 број радикалног „Одјека“ за-
бранила је полиција, наставни у члан-
ку под насловом: „Знамо и можемо
рећи“ увреду владаоца. Суд
вар. Биограда потврдио је забрану,
сад је ствар пред касацијом.

О радикалним мјерама те их би-
оградска влада предузима против хај-
дука, има „Одјек“ овај допис из Тр-
стеника:

„Приликом мог путовања, дођох јучер
и овдје у Трстеник, где сам и преноћио.
Јутрос рано кад устадох, блих свје-
дох тужног призора, који се мора коснути
и најкаменитијег срца. — Четрдесет и три
породице из Љесе, ср. драгачевског, про-
терјују се са свог огњишта, а ништа нијесу
могли понијети од најпречих потреба, а
камо ли да су могли припремити све што
треба за пут. Све су морали оставити на бог
душу, и тако кренути који на колима,
који на коњима, а који пјешке — у Пирот.
— Они су подијељени на партије за пу-
товање.“

У такој једној партији, која етиже синоћ
на преноћиште у Трстеник, бјеше међу
осталим један старац од 60 година, именом
Радојица Пантић. Овај се ојабеник заклао
из очајања за својим огњиштем! Људи
причају и тврде, да тај бједни старац
није ближи род одметнутим хајдучима, но
је само тај једном од двојице хајдука.
Гроза хвата човјека кад погледи ове јад-
нике са женама и дјецом, који остављају
свој завичај на овај начин.

Јуче се опет десило да су се и двије
жене међу овим јадницима породиле на
путу па и оне су морале пут продужити!
Свијет је овим узбешкнут, и само се пита:
Па да ли су суђени ови људи? Није мо-
гуће да су сви криви са женама и дјецом.

О овом догађају нијесу нам је и
депеша, али је телеграфиста оvd не хтједо
признати.“

О размирици између г. Ј. Ристи-
ћа и „кр. дворске канцеларије“ каже
бечка стара „Преса“:

„Тај догађај биће од несумњивог
уплива на развитак политичких прилика
у Србији. Јован Ристић није човјек, који
би се од првога маха преплашио, нити је
вољан остати тек посматрач политичког и
материјалног стања у Србији, није је од
бугарског рата амо, претриједо така уда-
рац, да се криза може само одгодити, али
никако отклонити.“

И дописник „Српскога Листа“ из
Биограда свједочи да краљ није хтио
примити г. Ристића, кад му је овај
дошао у двор.

„П. Лојду“ јављају из Биограда,
да је онај дан на предне странке
којој су вође „били“ Пироћанац и

Новаковић, пристао уз уједињену
опозицију.

Бечкој „Преси“ јављају из Био-
града, да је влада г. Гарашанина из-
дала аустријској влади оне
босанске хајдуке, те их је ова
од Србије искала.

Исти лист по гласовима, из вла-
диних кругова биоградских, пориче
вијест о хајдучкијем четама по Србији,
вели да их има нешто само на далеком
југу.

БУГАРСКА. Влада и књаз бу-
гарски сад су на муче, с једне стране
с Портом, с друге са својим „собра-
њем“. У собрању има Каравелов око
110 присталица, Радославов 90, а Цан-
ков 60. По тијем бројевима мисли се,
да би Цанков, при првој несугласици
између друге двојице, могао ријешити
побједу куда хоће, те за то стави-
ти своје услове на које би страна, те
му прими помоћ, морала пристати.

Повреда црногорске границе.

У петак, на други час по поноћ,
крпнуше неколико стотина Пољана и
Колашинаца из Доњег Колашина, пре-
газише Тару, те нападоше на мирне
домове црногорске. Капетанима Ма-
лиши и Кргушићу и Мирку Во-
јићу, који се затворили у своје ку-
ће, уждише кров над главом, те ови
од пожара морадоше побјећи на двор,
гдје их нападачи ухватише и заробили.
Нападачи послје заузеше утврђења
на граници и неколико кућа.

Тек пуче глас по крајини о муч-
ном нападају, скупи се довољна чета
војника те пође против насртача. Ме-
ђутим је догађај био јављен и на
Цетиње и књажевска влада нареди
да се нападачи претјерају преко гра-
нице. Према тој наредби ударили су
наше чете у суботу у вече на утврђе-
не положаје насртача, и брзо послје по
поноћ бјеху сви протјерани преко Таре,
који нијесу погинули. Некијех 50—60
бише опкољени нашом војском у неко-
лико кућа, у које су се затворили.
Са њима су и оба капетана, о којима
се у први мах бјеше јавило да су
погинули. Наређено је да се опколе-
нима да увјерење да ће им се поште-
дити главе, ако капетани предаду живе
и здраве, иначе да ће сваки погинути.
При павали на насанике погинуло
је на пашој страни седам, од којих
и једна жена, а тринаест рањених. Од
насртача погинуло је преко педесет.

Јуче, у нејаву вече, предали су
се опкољени, послје узалудног поку-
паја да продру. Капетани су предали
живе и здраве.

Разумије се да ће књажевска
влада учинити све да за тај мучки на-
падај добије задовољење и да се за
будуће ујемчи против таквих изнена-
ђења.

Смрт краља Лудвика II. од Баварске.

И ако су болести и завојитости
мозга, којима је жртвом пао несретни
краљ баварски Лудвик II., најтажнија,
нејаснообјашњива страна бесконачног
силета човјечје природе, ипак овом
жалосном приликом говоре чињенице
тако страшним и јасним језиком, да
постаје изрична свака ријеч објашње-
ња. Зато ћемо ми овдје просто изре-
ђати најкрупније гласове о смрти и
најзначајније из живота краљевског

утопљеника, па нека читаоци себи замислијају и објашњују како им је воља.

Један брзојав из Монакова од 2 јуна јавља :

„Краљ и др. Гуден скопчили су врло чудноватим начином. Не само да изгледа да је било жестоке борбе, но сви трагови показују, да је краљ дра Гудена загнурио на је даље гасио да се утопи. Др. Гуден, старији по снажан човек, сувине се уздао у себе понав сам с краљем у шетњу без икаквих слугу.

Несрећа се десила у „кошутњаку“ парку, на обали старенбершког језера; дно језера је глибаво. Краљ је свукао капут, бегио клубук и скочио у воду; др. Гуден за њим. Трагови на обали и по дну језера то кажују и издају велику борбу. На једноме мјесту јасно се распознаје да је ту тијело притиснуто; отаџен води траг дубље у језеро, куда је гасио краљ. Капот и клубук краљев пливаху по језеру те издаше траг.

Кад су наши обојица тијела, учини се дру Милеру да има у њима још живота те је покушао да их поврати у живот, но у по ноћи мораде увидјети да су оба мртва. Тијела су нађена у 11½ уре пред поноћ.

Прије тог адана, у петак, хтио је краљ у Хоеншвангау да скочи с крова дворца у дубину, но не даде му др. Гуден. Лице краљево бјеше се страховито промијенило, образи тамни, поглед уплахирен, ход непоуздан, глава забачена.“

Истог дана јавља исти :

„Полиција води извиђај о чину на лицу мјеста, судски љекари даће своје мишљење, а суд окружни рјешити, да ли је смрт произведена насиљем, или је самоубијство, и ко је крив. Ми не можемо судити, но ако има кривац, онда је он страховито кажњен.“

Краљ се највише ражљутео кад му је, у дворцу Најшванштајн, дошла комисија да му саопшти да му је одузета влада. Љутина га је спопала кад је пред комисијом опазно свога љубимца, врховнога коњушара (Oberstallmeister), графа Холнштајна. Теке га спазе, викну му с прозора : „Гујо, коју сам на својим недрима одхрањив, бјежи, јер ћеш погинути!“ — Ваља знати да је краљ тога графа учинио човеком; наставши га, тако рећи, батчепа на ушцу, задужена до грла, у највећем очајању, он га је милостиво примио, платио му све дугове, и обасуо га благом и свакојаким добром. Па тај бјеше први који пође да каже краљевој околини, да „краљ не може више никоме заповиједати.“ — Кад се то рашчуло послје краљеве смрти, сав је свијет показао своје презрење и гнушање том јадном графу, свакога се клопи као куге, и у мало га није народ утукao; исто се то презрење показује његовој жени.

Парање (секција) мртвог тијела показује да краљ баварског доказало је потпуно правилност назора о душевној болести које су љекари имали за живота његова. У протоколу секције међу осталим има ово : Кожа главе веома је дебела и пунокрвна. Према величини и круноћи тијела лобања је мала и несиметрична. Дијагонални пречник од лијеве чеоне испупчености до потиљка десно износи 17,2 центиметра а напротив од чела десно до потиљка ли-

јево 17,9 центим. Кров лобање изванредно је тапак. Стријеловидни шав на унутрашњој површини крова лобање претворио се у кост. Изнутра на чеоној кости нашло се много већих и мањих коштанних израштаја. Тврда марамица у опште много задебљала, особито испод челаче, пунокрвна, а на спољној површини хрпава. На бречуљку (clivus) види се коштани израштај 2 милиметра. Сљепочнидно мозга улупљен од израштаја на лијевој стјенастој кости. Седласти наслон несиметричан је, удебљан, порозан и крт. Тежина мозга износи 1349 грама. Паучинаста марамица на објема полукуглама удебљана. На предњој лијевој централној вијуги научњача и судовна марамица срасла се у пространству колико цванцка, и то задебљало као жуљ. Притисак овог жуља учинио је да је противоположно мјесто крова лобање танко као лист карте. На површини мозга с обје стране равномерно виде се пожрђани дијелови можданих вијуга, а на име на све три чеоне овлаш, на средини централне вијуге и околини и на зацентралној вијуги. Сунтаство мозга пунокрвно и прилично меко. У осталим органима тијела : плућа сасвим нормална, нема ни трага о срашћивању плућне марамице. Срце нешто увеличано, јако мускулозно и умјерено лојаво. Желудац има хронични катар, кријева и јетра пунокрвна, слезина велика, бубрези велики, мрки плаче нормални.

(Наставиће се.)

Д О Н И С И.

(С. Л.) ПОДГОРИЦА 17 јуна. — Давас је освануо Црној Гори дан опште народне свечаности, весели дан ка је прије 15 година свемогући Бог подарио Црној Гори Нашљедника Пријестолоа, сретни овај дан прославила је Зета у својој китној Подгорици најсвечанијим начином.

Свечаност је почела још у очи дана прославе спремама и у вече осветљењем вароши и околних узвишених мјеста уз веселе појевке народа.

На дан славе бјеше варош окићена заставама ; на глас звона покрви мало и велико у свечаном руху к цркви на Божију службу ; а на 9 сата унарађена војска у бојном реду упути се к цркви на благодарјење за дуг живот и здравље свог будућег Господара. За војском ишло је све овдашње чиновништво обје вјероисповијести ; а са Њива Вранички дошао је нарочито присуствовати свечаности овој Бригадир г. в. Михаило Нишин Вучинић. При благодарјењу војска дефилује највише почасти ; а на „Тебе Бога хвалимо“ заграваше тонови и војска се упути к вароши правцем новограђене „Миркове вароши“ која бјеше окићена зеленилом и барјацима а на уласку пјеваше се химна Престолонашљедникова, све док се стиже на главцу Подгорицу. Ту се заори од војске и свега окупљеног народа урнебесно Живио Престолонашљедник!

Затим војска се разишла, а чиновништво — и отијени варошани пођоше у г. В. Бећир-бега Османовића на честитање же су почини били и же је пало одушевлених здравица. Затим се пошло код г. Марка Врбице члана окр. Суда одакле је отирављена депеша честитка Његовој Свјетлости Престолонашљеднику од грађанства вароши ове ; одакле се пошло код управитеља вароши г. Кан. Луке Ненезића же се такође у пријатном весељу наздрављао Престолонашљеднику.

Послије подне пред државним зланијем играло је народно коло уз разне свирке и пјесме тако да весељу народном не бјеше краја. Дућани бјеху затворени.

повјест до сада крвљу писала, а другима је било остављено да пишу пером. Црногорци вијесу имали времена да дознаду што је ко о њима писао а камоли да сами пишу. Ал уз мац, који сада онако исто сјајно блиста у Црној Гори, сад се је почело радити што год више и у њиховој жевности.

Молим да приложи за библиографију о Црној Гори шаљу се г. Марку Драговићу на Цетиње, који ће продужавати овај рад док се доведе до могуће потпуности, кад се надамо да ће изаћи особита књига „Библиографија о Црној Гори“.

39. Бакић (Д.)

Црногорја новјијаша времена „Граданин“ 1878. N.N. 14 25.

Спб.

40. Бакић (Д.)

Црногорја под управленіемъ влада. Журн. мин. нар. проев. 1878. Август.

Спб.

41. Драговић Марко

Три писма владице Данила П. Њ. Гл. срп. учен. друштва. Књ. 63. Београд 1885.

42. Драговић Марко.

Александар I. и Славени. на руском

Чујемо да је и бригада г. в. Михаило Нишина парадно прославила данашњи рођен дан Омиљеног Престолонашљедника, и да је у свим тамошњим црквама чињено благодарјење. Војници су са војним бригадиром честитали Престолонашљеднику брзојавом у ком су изражена чуства и жеље патриотеке и живе за здравље и напредак личног Престолонашљедника, коме и писац овога из дубине душе кличе „Расти и снажи се врлинама Преузвишеног Родитеља Свога, дико и узданице наша, Престолонашљедниче, на радост витешкога Дома Свога и Срећу Црне Горе! Живио!!!

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

ЦЕТИЊЕ, 23. Јуна.

(С пута Његовог Височанства.)

Јављају нам из Беча, да је Његово Височанство, наш Господар и Књаз приспио у Беч у прошли четвртак, 12 јуна. У суботу био је Господар, на подне, у Његовог Величства Ћесара. Послије кратког времена довезло се Његово Величанство у гостионицу „код златног јагњета“, гдје је наш Господар одсио, да врати посјету ; по Његово Височанство не бјеше дома.

Господар се сад налази у купатилу Бадену, близу Беча.

Књагињице Ана и Јелена приспијеле су из Петербурга у Беч.

(Нашљедников рођен-дан). Још никад, ваљда, није грађанство цетињско дочекало и провело рођен-дана Свјетлог Нашљедника црногорског пријестолоа с толиким одушевљењем, као ове године. Но прилика је да ће то одушевљење бивати све веће, што се ближе примиче доба пуне мушке зрелости Књаза-Нашљедника, кад ће Свјетли Прворођеник нашег Владалачког Дома сјести уз кољено Свом Узвишеном Оцу и Господару, да Му буде помоћник и потпора у државним пословима, у великијем подвизима ума и духа, као што Му је до сад био наследио срца, да Му буде сарадник у великој народној бризи, као што Му је био и као што ће Му вазда бити најдражи предмет брине домаће. Народ као да чује, у овој неодољивој наследи одлучних догађаја у сваког свјежег племена, као да слуте, да нашег Узвишеног Владалца чекају велики задаци, замашни радови на свијем пољима државног живота, крупнији и мучнији можда од свијех досадашњих, те да је права божја благодат, што баш у тако врлијеме ступа на праг мушке зрелости Узданица наша и Његова, нови и свјежи прегалац у борби живота, којим ће се Његова снага у најмучнијој борби подмлатити и утврђивати, којим ће Његово поуздање у Свој дух и у светињу Својих смјерова порасти до савладе свијех препрека и неприлика, до славне, коначне побједе.

Језику написао професор Ј. Первољ. „Гл. Црногорца“ за 1879 год. бр. 29, 30, 31 и 32.

43. Дучић (Н.)

Крмчија морачка. Опис рукописа. Гл. срп. уч. др. Књ. VIII.

44. Дучић (Н. архим.)

Вишешке. Црна Гора. Биоград 1874.

45. Жмакинъ (В.)

Госія и Черногорія въ началѣ XIX. Вѣка. „Древная и новая Россія“ 1881 Том. XIX март. Санктпетербург.

46. Ковачевић Филип.

Невесника. У десет пјесама. Цетиње, држ. штампарија 1885.

47. Ковалевскій.

Четири мјесца въ Черногориј.

48. Кратка историја ерпскога народа

за основне школе у Црној Гори. Цетиње, државна штампарија 1872.

49. Љубић С.

Споменици о Шћепану Маломе. Гл. срп. уч. др. Књ. II.

50. Матавуљ Симо.

Света освота. Слика из Црне Горе. („Српскa Листа“ 1886 бр. 14, 15 и 16.)

Та наслута, та свијест, могла се читати из очију скоро свакојега Црногорца те је био међу поклонцима Свјетломе Слављенику, од понедјелника вече до краја свечаности.

У понедјелник, још рано по подне, почели су се домови цетињски китити заставама народним, а тек се смркло, засјапне се сви прозори свечаним освјетљењем, а околне главице никоше из мрака у силним пламенима. У очи деветог часа засја главна улица низом покретних пламенова, испод којих се заорисе радосне пјесме из стотина грла. То бјеху грађани зубљоноше те кренуше пред Свјетли Двор да поздраве младога Слављеника. Зубљоноше се зауставише и поређаше пред вратима Двора, Њено Височанство, Свјетла Књагиња, са назочним Члановима и рођацима Владалачког Дома, указа се на балкону, а Свјетли Нашљедник сиђе народу у сретане. Тек се стишаше одушевљење узвици : Живио!, узе ријеч, у име свијех поклоника, проф. Симо Матавуљ, те поздраве Њено Височанство и Његову Свјетлост овим поздравом :

Ваше Височанство!

Прве ријечи овога поздравља Ваше вијерне пријестонице обраћам опоме срцу које је, овога часа, највише дирнуто, — ономе срцу у коме је иста радост што и нас грије, али у коме је нешто узвишеније над људским радостима, а то је љубав материнска.

Премилостива Књагињо! Сваке године, на вечерашњу вече, овим начином, поздрављасмо Вашег Првијенца. Сваке године гледасмо Га много напреднијега него минуле, а вечерас ево није пред нама дјетешце, него момчи на домаку мушке снаге!

Богу милостивоме нека је хвала за то, а послје Бога ред је највише захвалити оној сили, што под родитевским кровом кријени тијело и душу дјетета, а која извири из дивног врела, из материнског срца.

Фала Вам, Премилостива Књагињо, на Вашем дару! За уздарје, ми Вам не можемо дати до киту нашијех жеља, а у њој ову најлепшу : Боже дај да Вам се и у дубокој старости узмогне рећи оно што овога часа свака уста шапатоу зборе, а то је : „сретна мајко!“

То Вам највише желимо, Мајко Нашљедникова, Мајко свијех нас!

Височанственоме Оцу, нашем витешком Господару, који је сада у туђем свијету, али који је вазда, а овога часа особито, душом и срцем међу нама, и овом приликом уз нашу вјерност

51. Матавуљ Симо.

Ускок Јанко. (Приповијетка из црногорскога живота) Црног. Зета 1885-6.

52. Медковић (В. М. Г.)

Црна Гора и нека објасњавана о њој.

53. Наставни план за ниже разреде књаж. реалне гимназије на Цетињу. Одобрен од књ. Министарства Просвјете.

Цетиње, државна штамп. 1881.

54. Наставни план за основне школе. Цетиње, држ. штамп. 1884.

55. Наставни план, о распореду наставне грађе за вишу дјесовачку школу у „Институту Царице Марије“. Одобрен од Њег. Височанства Књаза-Господара.

Цетиње, држ. штамп. 1880.

56. Наставни план за књаж. црног. државну гимназију на Цетињу. Цетиње, 1886 држ. штамп.

57. Његош П. П. Петровић.

Дјела. (Издање књијаре Браће Јовановића.)

Панчево 1885.

58. Ненадовић (Љубомир П.) О Црногорцима Писма са Цетиња 1878.

ЛИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

ПОКУШАЈ ЗА БИБЛИОГРАФИЈУ О ЦРНОЈ ГОРИ.

(Наставак.)

Неколике ријечи поштованим читаоцима. Саставитељ овога првога покушаја за библиографију о Црној Гори мора да се призна пред својим читаоцима да у овом покушају има пуно и пуно недостатака. При свој својој доброј вољи учинити овим покушајем колико год користи књижевности црногорској опет се саставитељ не би усуђио тако брзо предати јавности свој рад да га није на то склонили пријатељ му г. Марко Драговић, такође и уредништво „Гласа Црногорца“, при томе и мисао да ће овим начином, т. ј. апелирањем на добру вољу свијех пријатеља Црне Горе, прије и боље достигнути циљеви.

Позивамо пријатељски све учене читаоце „Гласа Црногорца“, који се интересирају повјесницом Црне Горе, да допуне што недостаје за потпуни наслев сваке књиге и др. мјесто же је књига печатана, годину кад је печатана, типографију у којој је печатана и т. д. и нека пошаљу наслев других дјела о Црној Гори. Црна је Гора то тим више заслужила, јер је она своју

и љубав, подносимо и наше топле честитке.

А сад, браћо, пошто се одужисмо Богу и Родитељима нашега милог Слављеника, сад приступимо к Њему са поклоном и поздрављем.

Свијетли Нашљеднице!

Ево нас да са весељем испратимо петнајсто љето, које навршуваш, а да, са златнијем жицама милоснијех жеља, преплетемо твој улазак у шеснајсто.

Ево нас оволико, у име свијех осталијех, јер се сва Црна Гора не може стећи под Твојим Свијетлијем Двором, али је Она сва овдје душом и срцем.

Ево нас и старијех и младијех. Ево их што уз Баба војеваше, и од онијех што ће под Твојим стијегом војевати; од онијех што се крстите црногорским крштењем и од онијех који су тек знаменовани. Стекло се, дакле, оно што пролази и оно што настаје, — Црна Гора у прошлости и будућности, али увијек једна, али увијек око једнога дома, славнога дома Петровића.

Данас особито Она је око Тебе; Она бесмртна, око Тебе, младоко бесмртнога стабла!

Па се радује се што Јој растен и што Јој се снажиш; што већ види еће та перјаница доликовати Њезиној јуначкој глави!

Него, не весели се Она сама.

Кад Те Бог даде овој јуначкој земљи, не дођоше само њени синови на поклон Твојој свијетлој колијевци. Тада дођоше и људи Срби из далеких крајева. Дође их од онијех што високе Дечане гледају; од онијех што воду Тару пију; од онијех што њиви Босна поносна; од онијех што слушају шумљење морских валова, и од онијех, с обје стране воде Саве... Еле, све што тужи за Косовом нашим, све што се пада показати га, све посла своје изабранике ка Твојој колијевци.

А рашта? Шта их је навело?

Велика душа народна, Књаже, таман као и душа појединога човјека, има часака кад сама у себи најбоље чује што јој требају.

Српски народ онда, преручио Ти је своје благослове и своје надање, јер те је чуо у својој души.

А зар тај исти народ нема Тебе у мисли и у срцу и данас? ... Зар се он нечем више надао од дјетета у коли-

јевци, него ли од момка на прагу младилке зрелости?

О, не, Свијетли Књаже! Ти знаш шта је Црна Гора миломе, свеколикоме Српству! Шта му је вазда била, а данас најсколи! А Црној Гори звијезда је предница Дом Петровића, а у томе Дому Ти си узданица.

С тога љубав те наше браће према Теби, једна је иста што и наша; љубав и надање наше и њихово лебде над Твојом Свијетлом Главом.

Гледни, дакле, душевним оком, тај васколики Српски Свијет, што Те овога часа, на моја недостојна уста, поздравља.

Гледни, па нека Ти млађано срце заигра од радости, с тога што си толико љубљен! Нека Ти оно набрекне поносом и поуздањем, с тога што је токлила сила око Тебе! — Вјера и љубав нека Ти надоје то младо срце, а што је у њему, нека Ти и на лицу одсијева!

Али, нека се, баш у овоме часу, и један мали облачак повије на Твоје ведро ме челу, помислијајући на озбиљни задатак који Те чека, на велике тешкоће које су унапријед посуте по стази Твога живота.

Да, Свијетли Нашљеднице! У овоме часу весеља и заноса, у овоме часу кад те китимо ружичним вијенчићем, у овоме истоме часу, износимо пред очи Свјетлости Твојој и јуначко прегнуће које Ти Удес намјењује. То оставио у најтопљу да напоменемо, у потољу кад се износи оно што је најљепше, — јер тако доликује честитати Црногорском Нашљеднику!

Ми Те молимо да ово све сложиш у срцу своме.

За сад нам је толико доста.

Доцније, кад се опашеш снагом, кад Те Бог позове на рад, Ти ћеш нам казивати рјечју и дјелом шта нам треба чинети, а ми ћемо слушати.

Дотле нам се снажи тијелом и духом; напредуј, као што си почео, у свакој врлини људској, а особито у ономе што Црногорца Црногорцем чини.

Те тако, ако Бог да, бићеш великоме дијелу српскога народа оно, што је Твој имењак Данило, Петровић најпрви, био Црној Гори.

Живио нам Нашљедник Данило!

Његова Свјетлост захвали се у њеколико топлијех ријечи на поздраву,

како говорнику, Свом учитељу српског језика, тако и осталом народу, те зубоноше кренуше, пјевајући, као и при доласку, „Онамо, онамо...“, „Уба вој пам Црној Гори“, и друге родољубне пјесме. Нарочитој пјесми Књазу Нашљеднику те се овом приликом пјевала, саставно је и ријечи и напјев г. Шпиро М. Огњеновић, секр. књ. црн. мин. фин. Пошто обиђоше све улице, погасише зубље код основне школе. Весеље народа трајало је дубоко у ноћ, мјестимце и до зоре.

На сами дан прославе одслужена је, у цркви цетињског панастира, служба божја, а послје благодарење и „многочетствје“, Свијетлом Нашљеднику, Њиховијем Височанствима Књазу и Књагини и цијелом Владалачком Дому. Чинодјествовао је Његово Високопреосвештенство г. митрополит Митрофан; а били су у цркви, поред Свијетлога Двора, свијех достојанственика и чиновника и многога народа, сви преставници страних дворова, у стајаћем руху.

Послје свршеног божјег обреда, извођели су Њено Височанство Књагини и Његова Свјетлост Књаз Нашљедник, у великој дворани Књажевског Двора, примати честитке и поклоне, почевши од преставника страних дворова. При повратку из цркве у Двор, извођело је Њено Височанство ићи под руку са министром резидентом аустро-угарским, г. цуковником Тодором пл. Милинковићем, а Свијетла Књагини Зорка П. Карађорђевића примила је пратњу изванредног посланика и опуномоћеног министра Њ. В. Султана, Цевад-паше.

По подне се веселио народ пред Свијетлим Двором играјући коло и оро, и пјевајући народне пјесме и пошљевке. И тог дана весеље као да није мислило престати. Улице цетињске разлегаху се до близу зоре од пјесама и радосних узвика, те бјеше из даље чути као зујање чела у сретном улишту на лијепо времењу, кад им цвјета липа и кад падне сијер по гори.

Г. Е. Грин, повјереник послова владе Велике Британије при Двору Његовог Височанства, стигао је преко Котора, на Цетиње. Г. Грин долази из Лондона. До Котора изашла му је у сретање госпођа са сином.

Како чујемо, г. Грин је постављен за министра-резидента Велике Британије у Милоку, те сад полази у Скадар да све удеси за своје пресељење.

(Испити у цетињској главној мушкој и женској школи). У петак 20 јунија почели су се испити у цетињским основним школама, мушкој и женској, а у суботу у вече у 6 сати свршени су.

Ове године предсједавао је испитима у обје школе г. Марко Драговић, секретар министарства просвјете и црквених дјела. Успјех је био на за-

довољство у обје школе. Има се захвалити отличном труду и старању г. г. учитеља Симе Мартиновића и Неша Зековића. Што се пак тиче женске школе ту се је и ове године, као и свагда, опазила права материнска брига госпође учитељице Јелене Вишковића око напретка њој повјерене женске младежи како у наукама, тако у особитости у женским радовима.

По свршетку испита и у мушкој и у женској школи раздато је добрим ученицима и ученицама више лијепих забавних и корисних књижица.

Радови ученица женске школе изложени су у сали женске школе, те може сваки отац и мајка, а и у опће свако ко оће, доћи да види. Радови ће стојати изложени неколико дана.

(Научно проучавање Црне Горе). Књ. црногорска влада била се обратила, преко овдашњег кр. италијанског посланства, на кр. италијанску владу с молбом, да би се послао овамо један стручњак у геологију, који би проучио и оцијенио са гледишта своје струке земљиште Црне Горе, од прилике онако, као што је проучено и оцијешено с те стране земљиште Италије. Кр. италијанска влада одавала се тој молби с највећом љубавношћу, те је у прошли понедељник стигао на Цетиње г. проф. Луиђи Балдаччи, један од најугледнијих научењака геолога у Италији, као вазасланик кр. италијанске владе.

Г. Балдаччи нам је дао прилике да загледамо у његове досадашње послове у његовој струци, показао нам је оне дијелове велике најновије геолошке карте Италије, у којима је он судјеловао, наиме врло занимљиву карту Сицилије. Кад се узме да је Италија, у геолошком погледу, најразновиднија земља у Јевропи, онда се може процијенити, колико је мукe стало саставити ту карту, од које ни једна друга земља нема тачније. Поједине листове те карте ваљало је по тридесет пута метати под штампу, јер има на њима по тридесет разнијех боја рад ознаке разних геолошких формација. Сицилија је тако брижљиво испитана, да се процијенила и количина сумпора на цијелом отоку те израчунало, колико ће још трајати. Познато је да ни једна земља у Јевропи не извози толико сумпора колико Сицилија, на 400.000 тонелада годишње.

Г. Балдаччи кренуо је у четвртак с Цетиња да обиђе Црну Гору те да промотри како ће најбоље удесити своје научно испитивање.

Има већ око двије недеље дана како се код нас бави г. Ант. Балдаччи ботаничар из Болоње, кога је кр. италијанска влада послала да проучи флору Црне Горе. Најзанимљивије је у томе, што је тај ботаничар кога влада италијанска препоручује страним владама и својим

80. III. С. Ј.

Црногорска вила, или пјесме о најновијим црногорским бојевима 1876-1879.

81. Crnogorski junaci narodna revanija u sedam pjesama. Novi Sad. Popović 1885.

82. Црногорка од 1884—1885. Цетиње, држ. штап.

83. Зета 1885—1886. Цетиње, држ. штамп.

84. Црногорци у народним песмама. Издање књижаре Јовановића.

85. Закон за основне школе у књажевини Црној Гори од 19 септембра 1884

86. Закон о општој школој дужности у књажеству Црној Гори од 20 јулија 1878.

Цетиње, држ. штамп. 1878.

Законик Данила првога Књаза и Господара слободне Црне Горе и Брдах. Установљен 1885 године на Цетињу. У Новом Саду 1885.

(Поставиће се).

59. Оболенскій (књ. В. В.)
Отъ Дуная до Балканъ — Лѣтописъ Восточной Войны 1887 г.
С. Пѣт. 1877.

60 Орлић. 1865-1869 и 1885. Уредно Ј. Сундечић.
Цетиње, у држ. печатњи.

61. Петровић Василије (митрополит.)
Историја Црно Горе.
Москва, 1754.

62. Полит-Десанчић.
Вјереница Црногорска.

63. Попов (А.)
Путешествіе въ Черногорию.
Сиб. 1847.

64. Поповић (Симо.)
Освојење Никшића. Спјев. (Награда-ла Матица Српска.)

65. Правила друштва цетињске читаонице.
Цетиње 1882.

66. Просба црногорцевъ къ императорицѣ Екатерицѣ II.
„Рускій архивъ“ 1876. књ. II. 241—259.
Москва. —

67. Писмо писано митрополитом црногорским Савом, митрополиту московском Платону 1776. Послао Ђакон Живојни Јовичић. (Гл. срп. учен. др. Књ. V.)
Београд 1867.

68. Радичевић (Филип.)
Братско милосрђе или рад руског црвеног крста у Црној Гори.
У Новоме Саду 1879.

69. Радичевић Ф.
Гусле Црногорске.

70. Ровинскій (Павелъ).
О современномъ состоянни писемныхъ памятниковъ въ Черногорию.
(Журн. Минист. народн. просвѣщ.).
Часть ССХХХХ 2 отд. 1885.

У Петрограду.

71. Ровинскій (Павелъ).
О отношеніяхъ между Россіей и Черногоріей при Владикахъ (по новымъ документамъ). (Журн. Минист. народн. просвѣщ.).
Часть ССХХХХ 2 отд. 1885.

У Петрограду.

72. Sundečić (Jovan.)
Putovanje u Podgoricu „Vijenac“ за

1885. Овђе је и кратка критика Балканске Царице.

73. Синиша (четник.)
Војена снага Турске, Србије и Црне Горе.

74. Синклер (Т.)
Восточный вопросъ (са инглескога) перев. подъ редакціею В. Т. Пуцковића.
С. Пѣт. 1878.

75. Српске народне здравице о славама, крсноме имену и другим приликама, како се наздрављају у Боки Которској, у Херцеговини, у Босни, у Србији и Црној Гори.

76. Закон о телеграфу, или брзојаву.

Цетиње, држ. печ. 1870.

73. Шематизам православне јепархије Захолмске и Расијске за год. 1881.
У Задру 1881.

74. Шематизам православне епархије Захолмске и Расијске за год. 1882 и 1883.

На Цетињу, држ. штамп. 1883.

79. Шобајић М. М.

Млади Црногорац, или цеторијски списи.

представницима да му буду на рупи у тако озбиљном научном послу, младић од осамнаест година. Поред све своје младости, он је већ, рачи проучавања своје струке, у научној пријепници са свијем најзнатијим стручњацима ботаничким у Јевропи. Г. Балдаци испитао је већ нашу флору до Ријеке и написао је флору цетињског поља, предао нам је рукопис и допустио да га интамамо у нашем листу. Ми смо га намијенили за наш листак, тек се доврши започета „Библиографија Црне Горе“.

Млади ботаничар кренуо је у четвртак у Котор, но ће се брзо врати да настави свој научни рад. Разумије се да се наш учени младић при своме проучавању обазире и на своје преходнике, наиме на радове нашега старине проф. Паничића.

(Читићење вароши). Због неколико случајева колере, што су се десили у Тријешћу и Фијуми, а имајући у виду могућност заразе услед лаког саобраћаја са тим трговачким грзовима и Далмацијом у опште, наше власти предузеле су нужне кораке асенизације Цетиња. Варошки физикус са два полицијна органа обишао је све куће и сваки улаз. Сва смјештена изашена су, многи проходи затрпани, њеки поправљени, у сваки бачен живи каак или друга хемијска смјеса, у механима, гдје се скупила и преноћива свијет, што треба наређено, кланица ће се прекрјети на друго мјесто. Чује се да је подобра наредба издата и за друге наше вароши.

Из Великог Суда.

Година 1879.

Бр. 65
1 окт. 1879.

Шћери потвориле на своју мајку, да им је отровала оца.

(Свршетак).

Илија Белов Јоветић, на питање Суда одговара овако:

„Чудим се, што свједочи Андријана и Јована, шћери Ђура Јоветића, на своју мајку, да је отровала Ђура, свога мужа, јер су они двоје (шк. Ђуро и жена му) вајда лијено живјели од када им је син погинуо. Је ли Стана отровала Ђура, или није, то не знам, само што је Ђуро тога дана здрав био, на од мрака до пола ноћи умре. Даље, то ће сваки посвједочити, да се Андријана и Јована, без разлике, упуштају у сваку срамоту и лаждију.“

Павић Перов Страхиња каже:

„Ове године, о Петрову-дне, позва ме Андријана и рече ми да пођем к њеној мајци Стани и да јој кажем, ако јој неће дати дио од куће, да ће казати Суду, да је она (Стана) Ђура отровала. А казала ми је и Јована, сестра Андријанина, ону ноћ кад је затварасмо у тамницу због истог казивања, да је то све извађено из Андријанине главе и да по томе она казује.“

Ивана Марка Страхиње каже:

„Ону ноћ, кад је капетан ставио Јовану и Стану у тамницу, питах Јовану: „Санга ово би међу вама?“ Јована рече: „Не знам ништа; него кад је пушка пукала на свадбу Илије Николина, онда ме је Андријана на врата изазвала, па ми каза да ће ме капетан звати и за што. А ја ништа до тада знавала нијесам, што нијесам казала из Андријанине главе по њеном говору“. И за то има свједока Мара Белова и Марија Петрова, које су, што и ја сад, пред капетаном говориле.

Из горенаведених свједока увиди се, да је Андријана и Јована неправедно доказала на своју мајку, да им је оца отровала, како би оне, из живота мајчина, наслиједиле своје имство. А да је Стана Ђура отровала и да је казала својим шћерима да им је отровала оца, оне би то прије казале, а не би чекале до сад.

По томе пресуди Велики Суд, да Јована и Андријана остоје шест мјесеца затвора, о своме трошку, и да се плате путнице и трошкови, учињени око овога спора, од дијела њих обавдије сестре, а да им се одузму дјелови које им је био дао капетан, па ти дијелови да стоје тако у рукама суда. А кућа Ђурова, у којој Стана стоји, да јој се у њој нико не мјеша до њене смрти.

(Пенити и остали списи ове парнице

налаз се у списари Великог Суда, под бр. 50 (22 окт.) 1879 год.)

Црногорско Поморство.

У цити, 1 јуна. — Ове недјеље имали смо непрестано јаке јужне вјетрове, узбуњено море, небо облачно и кад год киша.

Доједрише:

Траб. при. „Две Амичи“, топ. 24, кап. Фазли Гучи, из Бара, крцат.
Бриг. тур. „Зејтунџи“, тон. 127, кап. Јуеуф Касими, из Медове, празан.

Одједрише:

Траб. при. „Две Амичи“, топ. 24, кап. Фазли Гучи, из Скадар, крцат.

Бар, 16 јуна. — Имамо лијена времена, вјетар прекодан средњи од 1V. кв. ноћно мирно.

Барометар 76, стање температуре R. 23.

13 јуна дође из Тријешћа пароброд „Јонија“ који искрца трговине и укрца за Арбанију и Крф неколико путника.

Пароброд „Делџино“ који је имао доћи овдје из Крфа у прошлости четвртак није се још повратио, за узрок карантинне које има учини 5 дана у Крф а 5 дана у Валону, јер Турска установила је 10 дана карантинне за доласке из Тријешћа.

Просвјета.

(Гундулићев споменик.) Одбор за подизање Гундулићева споменика у Дубровнику објављује у „Гласу Дубровачком“ списак приложника досадашњих, почињући од г. 1881-е. До данас има свега скупљених 2866 фр. 50½ новч. То је заиста маломанек кад помислимо од кад се купи, а још више кад видимо ко је све прилагао те у кога су се могли угледати они који би могли приложити, а још се нијесу јавили.

Међу приложницима видимо у год. 1885: „Н. Вел. Цара и Краља Франца Јосифа и престолонашљедника Рудолфа“ са 500 фр.; г. 1884-е видимо: надвојводу Албрехта са 50 фр.; преузвишеног бискупа Штрессмајера налазимо два пута по 50 фр.; бивши сарјевски митрополит Косановић приложио је 10 фр., толико и проф. Јагић. Занимљиво је, а доказ да је позив одбор на прилагање стигао у све крајеве свијета гдје год има душе којој је мајка ерпеки протенада, да има приложника чак из отока индијског океана. В. Влахушић, с отока Сејлона, приложио је 48 фр. 25 новч. (јамачно четири лире стерлина).

У биоградском „Одјеку“ читамо:

(Лазар Лугумерски), глумца народног позоришта, умрло је и другога дана Духова сарањен је у велико саучениће грађана. Покојник је био један од болних глумаца нашега позоришта, на ком је провео више од 15 година. Пред позориштем у име другова говорио је надгробну ријеч г. Милорад Гавриловић, а на гробу у име омладине г. Сима Аврамовић, великошколац.

Лака му земља!

О покојнику има новосадско „Стражилово“ ову билешку:

(Лазар Лугумерски), члан српског народног позоришта у Биограду а и нашој оностраној публици познат ваљан глумац, умрло је лицем на први дан Духова у 45 година свог вијека. Лугумерски је родом био Сомборца. Први пут је године 1868. у Вуковару изишао на позоришту као Раде немар у „Зидану Раванице“ и то као члан наше народне позоришне дружине. Од 1871. године амо на све до смрти своје глумовао је на позоришци биоградској и био вјеран и изграјан радник у свом послу.

Покојник се одликовао највише као приказивач алијех карактера, сплеткама и злобница, интригант, а у животу бјеше добрићина. Осим тога је био и пријатан пјевац.

У задарском „Народном Листу“ налазимо ову билешку:

„Сјело у Цвијете Зузорићеве“ — то је наслов нацрту, што га доноси „Вијенац“ у задњем броју, а који преслава сјело дубровачких ученика и књижевника у главите Цвијете Зузорићеве при свршетку 16 стољећа. На белведеру једне палаче, каквих се и данас види у властелинским ладанима дубровачким, окаћену са страна

сликама и киповима (Libertas), сјатила се кита учених глава. Ту је прва умна и лијена Цвијета, та наша Аспазја, пред којом Златарић чита, можда свога „Љуби-мира“, којег је њој и посветио; ту су још осим измишљених, два хисторична лица: и то Динко Рађина, који је одмах Цвијети на десну, и млади још голобради Гетадић са шестилом у Руци, Златарићу на лијевој. Нацрт овај израдио је Марко Мурат из Шипанске Луке, богословац у Задру, те га је послао „Вијенцу“ уз ове чедно писамце: „Ја готово самоук у умјетности, радио сам ово, како се може у једноме заводу од сиромашног бака, без средстава и доколице, те ће се зато наћи више од једне погрешке; но опет знајући, како ваш цијепени лист зове и прима младе наше умјетнике и како жуди, да се окити домаћим сликама, надам се, да ће вам ипак бити мио мој трудак и да ћете барем ради идеје, што је и амо похвалио, ко се разумије, чим прије свијету га приказати. Ако ми пак Бог узарми здравље, један од главнијих врела мојијем сликама би ће наша повјест и пјесма.“ И мало вјешто око — онака „Вијенац“ о нацрту — наћи ће из овој слици самоука доста тога, што не ваља; али ће разабрати још више чита дара за сликарство, те би било Богу платити, да се нашем надереном Мурату не-подаде прилика, да се усаврши у умјетности, за коју је створен и за којом му ерце гине. — И нама се чини да би била права греота, да се овај млади умјетнички таленат заштити. Имали смо прилике виђет ових дана фотографички снимак другог Муратовог нацрта, који приказује призоре Дубровачког потреса (1667). Овај нацрт освједочује нас још више о даровитости врлог богословца; мотив је једнако лијеп као онај „Сјела у Цвијете Зузорићеве а израћен је ваљда већом техничком вјештином него у „Сјелу“. Мурат доиста заслужије да га обилато припомогну за умјетничку наобразбу посебни племенити родољуби и земаљска власт.

Уз то примјећује уредништво:

О Мурату пише нам пријатељска особа веома лакова писмо. из којег приоближемо некоје ставке, да се наши читаоци боље упознају са младим умјетником: „Бит ће те зачета вјдјели у задњем броју „Вијенца“ слику, једног младог хрватског сликара, који браву у богословном сјеменишту у Задру. Допустите ми да вас мало боље упознам, не па слику већ на сликара, који, по оному што га позвајем као својег пријатеља, као што и по радњама, даје велике наде, да би се временом уз академички наук могао постати на дику и урес нашег хрватског народа, којим се он поноси. Тај младић — Марко Мурат (брат скупљача народних пјесама, о којем сте већ једном рекли у „ародном Листу“) родом из Шипанске Луке, из малена је показао особита дара за сликарство, те се је преко гимназијалних наука (које је у Дубровнику довршио) сам по себи непрестано вјежбао, а у богословљу свој трећа година да похађа студијум вриједног сликара францеза О. Россија у Задру. Од некоје доба почео је и б-јама радити, те му је неколико покушаја управ мајсторски за руком пошло. Овај млади почетник, по суду својих учитеља, посједује сва својства правог умјетника, а његова је жеља неодолјива, да крене чим прије на академију, еда се у својој струци усаврши.“

ШКОЛСКА ОБЈАВА.

На овд. Књ. Црн. Државној Гимназији обдржаваће се ове године следећим редом годишњи испити:

20 Јуна испит	I. разреду,
21 „ „	II. „
23 „ „	III. „
25 „ „	IV. „
26 „	довршетак класификација,
27 „	благодарње у цркви, а по том читање класа,
28 „	справљање и раздавање свједочанстава,
29 „	ученицима слободан полазак дома на велики школеки одмор.

Цетње, 9 јуна 1886.

УПРАВА ГИМНАЗИЈЕ.

(3—3)

ОГЛАСИ.

!!ЧИТАЈТЕ!!
МАЛ' ДА НЕ ДАРОВАНО.

Ми смо закупили цијету израду једне чувене фабрике инглешке, те смо у стању продавати трезно посуђе за половину цијене што рад кошта; посуђе је од британског сребра најбоље врсте, те јамчимо да ће глеђа трајати десет година.

- 6 ножева од инглешког челика.
- 12 (6 ожица и 6 виљушака).
- 12 (6 кафених ожичица и толико ожичица за јаја).
- 12 (6 врло лијенијех куница за јаја и 6 наслона за ножеве).
- 2 (1 цукрена посипача и 1 пједјало за чај).
- 2 (1 кашика за супу и 1 за млијеко).
- 6 врло лијенијех дизелиранијех њикара.
- 6 веома лијенијех тањира за воће са ликовима индијским и јапанским.
- 2 врло лијена свијетњака за трпезу.

У све: 60 комада, — а све то за самјих 25 франака (наполеон и четврт).

То је пријед коштало равно 100 фран. (5 наполеона).

Нарудбине се извршују само након примљена новца, а ако се наручителу не би свиђало посуђе, може га одмах натраг послати и новци ће му се поврнути.

Пакет прашка за чишћење посуђа кошта 25 сантима, (12 новчића).

Обратити се: Universal-Versand-Bureau, Wien, Ottakringerstrasse №. 140.

Или филијали исте: Rothenturmstrasse 5, Wien.

ОГЛАС.

Част ми је објавити да сам моју златарску радњу у Котору, на пјаци св. Трифуна, знатно повећао, обогатиши је разноврсним златарским прибором, све најбоље врсте, те сам у стању не само јамчити за финоћу, доброту, солидну и есегантну израду тих предмета, него с истијем ја могу г.г. моје мунтерје послужити уз одвећ новојну цијену, испод свачије конкуренције.

Богатство извора и добра врста мојих бижутерија из злата и сребра, бриљаната, сребрне столне посуде, као и сатов на златну и сребрну оклопу, јамца ми је, да ће публика својим часнијем наручбинама дати мени предност.

Препоручујући се за сваку врст поправљања, за поновљење стародневнијех и модерних предмета; црквенијех потребитина у злату, сребру или мједу; за позлађења, посребрења, резбарије и т.д. обећавам тачност у изради, брзу послугу и цијену умјерену.

Котор, 3 јуна 1886.

Са особитим поштовањем

Богдан Калужеровић
златар.

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

+

При спроводу мога покојника супруга.

НИКОЛЕ ШЕСТИЊА

који је најевечаније предат матери земљи пред црквом светог Георгија у Подгорици 8 ов. м.; уз пратњу пречасног господина Захарије Поповића протопресвитера са више свештеника, праћен од свега Подгоричког грађанства, са ђацима и г.г. учитељима, као и са великом масом својих пријатеља и знацаца, који тијем пружине моме ожаловљеноме срцу доста утјехе, изјављују са овјем како Пречасноме свештенству, тако и свијема који у спроводу учествоваће најдубљу и најсрдачнију благодарност.

Подгорица, 15 јунија 1886.

Јелена Шестић
удовица.

+

Потписана ожаловљена обитељ изјављује најтоплију благодарност свијема, који у њезиној големој тузи приликом смрти незаборавне

МАРИЈЕ ЖУТКИЊ

постојаше да на који начин ублаже већу бол, и хтједоме милој покојници исказати задњу почит испративши земне остатке до вјечнога дома.

Котор, 18 јуна 1886.

Мило Жуткић, отац, Ружа Жуткић, маћеха, Ђуро Жуткић, суруг, Драгиња, Љубица, Добрица, Радован, Ђеца.